

Aan de leden van de gemeenteraad
Wilhelminasingel 101
6001 GS WEERT

Weert, 13 november 2018

Onderwerp : Uitkomsten onderzoek jeugdstelsel Midden-Limburg West

Geachte raadsleden,

De gemeenten Leudal, Nederweert en Weert (gemeenten ML-West) hebben het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren naar het jeugdhulpstelsel in Midden-Limburg West alsmede verklaringen te geven voor de verschillen in jeugdhulpgebruik tussen Weert (lager dan verwacht t.o.v. Leudal en Nederweert) enerzijds en Nederweert en Leudal anderzijds (hoger dan verwacht). In deze raadsinformatiebrief wordt u op hoofdlijnen geïnformeerd over de uitkomsten van dit onderzoek en het vervolg hierop.

Het onderzoek bestaat uit vier delen:

1. Weergave verschil in jeugdzorggebruik tussen de drie gemeenten;
2. Verklaringen voor verschil in jeugdzorggebruik;
3. Inzicht in het aanbod/interventies ten opzichte van de problematiek;
4. Verbeterpunten voor jeugdstelsel.

Ad. 1. Verschil in jeugdzorggebruik tussen de drie gemeenten

Het jeugdzorggebruik in Leudal, Nederweert en Weert is hoger dan het Nederlandse gemiddelde. In Leudal is het gebruik het hoogst, in Weert het laagst.

Ad. 2. Verklaringen voor verschil in jeugdzorggebruik

Demografische kenmerken

Demografische kenmerken geven geen afdoende verklaring voor het hoge jeugdzorggebruik van Leudal. In Leudal ligt het jeugdzorggebruik fors hoger dan op basis van demografische kenmerken verwacht. In Weert en Nederweert ligt het gebruik binnen de marges van verwachting. Opvallend in Leudal is de grote samenhang tussen jeugdzorggebruik en speciaal onderwijs. Leudal heeft relatief veel leerlingen die gebruik maken van speciaal onderwijs. Bijna 80% van de V(SO) leerlingen heeft ook een vorm van jeugdzorg ten opzichte van 50% landelijk gemiddeld.

Problematiek

Het NJI heeft op basis van verschillende modellen in beeld gebracht hoeveel jeugdhulpgebruik en welke problematiek in Midden-Limburg verwacht zou kunnen worden. De verwachte problematiek geeft geen goede verklaring voor het hoge jeugdhulpgebruik in Leudal en Nederweert. In Weert zou op basis van de modellen meer problematiek te verwachten zijn, dan in Leudal en Nederweert, wat dus in werkelijkheid niet zo is.

Fysieke nabijheid van aanbod en verhuisbewegingen

Inwoners van Leudal wonen dichtbij locaties jeugdhulp met verblijf en locaties van speciaal onderwijsvoorzieningen dan inwoners in Weert en Nederweert. Inwoners van Nederweert wonen dichtbij zorgboerderijen en inwoners van Weert dichtbij GGZ-voorzieningen. Het percentage kinderen met jeugdhulp dat naar Leudal is verhuisd, ligt 10% hoger dan het Nederlandse gemiddelde. Meer dan 2 x zoveel leerlingen in het speciaal onderwijs die ook jeugdzorg krijgen zijn verhuisd naar Leudal in vergelijking met het Nederlandse gemiddelde. De conclusie voor Leudal is dan ook dat het hoge jeugdhulpgebruik met verblijf en de hoge samenhang tussen jeugdhulp en speciaal onderwijs mogelijk kan worden verklaard door nabije fysieke aanwezigheid van deze voorzieningen. Daarbij is de verhuizingen van jeugdigen met een vorm van jeugdzorg (met name met voogdij) in combinatie met speciaal onderwijs een mogelijke verklaring voor het hoge zorggebruik in Leudal.

Aanvullende verklaringen

Er is sprake van een historische verankering van de jeugdzorg en speciaal onderwijs in de regio; institutionalisering van de jeugdzorg/speciaal onderwijs.

In Leudal en Nederweert is sprake van een dorpscultuur: inwoners zijn terughoudend om hun problemen naar buiten te treden en (professionele) hulp te vragen.

Behoud van eigen organisatie staat het transformatieproces bij aanbieders in de weg. De bereidheid om de organisatie echt te veranderen is bij aanbieders beperkt.

Ad. 3 Inzicht in het aanbod/interventies ten opzichte van de problematiek

Bij sommige problemen is er een mis-match tussen vraag en het aanbod van de jeugdhulpaanbieders. Verwacht wordt dat de meest voorkomende problemen in de drie gemeenten angststoornissen gevolgd door gedragsstoornissen zijn, terwijl het aanbod vooral gericht is op lastig gedrag.

Ad. 4. Verbeterpunten voor jeugdinstelling

- Maak gebruik van de kansen om de pedagogische basisvoorzieningen te versterken, onderling te verbinden en beter aan te sluiten op het CJG en het specialistisch aanbod. Versterking van de pedagogische basisvoorzieningen is niet alleen belangrijk voor het normale opvoeden en opgroeien maar ook om problemen te voorkomen. Een sterke basisinfrastructuur biedt afschalingsmogelijkheden voor het CJG en specialistisch aanbieders.
- Om de transformatieopgave voor de drie gemeenten en hun partners verder te brengen is visie, inhoudelijke focus, eigenaarschap, leiderschap en sturing nodig op de kwaliteit en resultaten voor jeugdigen en gezinnen. Dit vraagt om vanuit een 'samen lerend doen wat werkt' principe een proces in te richten van reflecteren, leren en verbeteren zowel op casus niveau als op het niveau van gemeentelijk beleid.

Het vervolg

De meeste aanbevelingen zijn zeer herkenbaar en komen grotendeels al voor in de regionale uitvoeringsagenda en het Transformatieplan. Sommige aanbevelingen verdienen nader onderzoek en zullen mogelijk nog een plaats krijgen in de toekomstige uitvoeringsagenda. Voor sommige geldt ook dat er verschillen zijn tussen de gemeenten. Weert investeert bijvoorbeeld al jaren veel in preventie en (samenwerking met) pedagogische basisvoorzieningen. Duidelijk is dat we meer moeten gaan inzetten op de samenhang jeugdhulp en speciaal onderwijs in de 3 gemeenten. Momenteel wordt er gewerkt aan het in kaart brengen en uitwerken van diverse vervolgacties die voortvloeien uit het onderzoek.

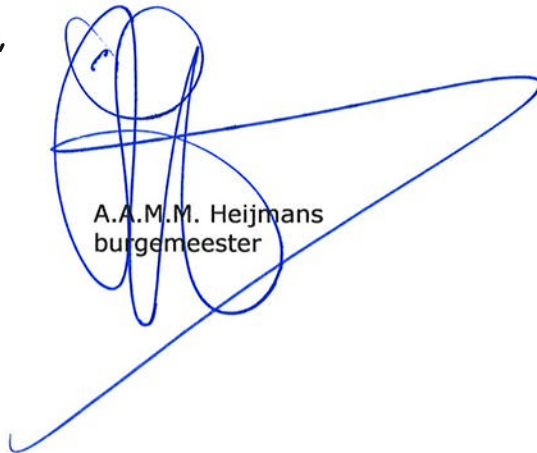
Ook de Rekenkamers van Leudal, Nederweert en Weert voeren op dit moment een gezamenlijk onderzoek uit naar Jeugdhulp in de 3 gemeenten. Dit onderzoek heeft als focus cliënttevredenheid en toegang tot jeugdhulp. Dit onderzoek is nog lopende. Over de uitkomsten hiervan wordt u ook geïnformeerd.

Heeft u nog vragen? Neemt u dan gerust contact met mij op. U kunt mij bereiken via telefoonnummer (0495) 57 54 80.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

G. Brinkman
secretaris

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, complex loop structure with a long horizontal stroke extending to the right.

A.A.M.M. Heijmans
burgemeester